

MINISTERSTWO FINANSÓW
Departament Finansów Samorządu Terytorialnego

Warszawa, 12 maja 2022 roku

Sprawa: Petycja Burmistrza Miasta Kobyłka w sprawie postulatu utworzenia Funduszu Miast Satelickich

Znak sprawy: ST8.471.4.2022

Kontakt: Kancelaria MF
tel. +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pani
Edyta Zbieć
Burmistrz Miasta Kobyłka

Szanowna Pani,

Departament Finansów Samorządu Terytorialnego w Ministerstwie Finansów został upoważniony do rozpatrzenia i sformułowania odpowiedzi na złożoną przez Panią petycję datowaną na dzień 13 kwietnia, a zawierającą postulat utworzenia „Funduszu Miast Satelickich”. Pani petycja została zaadresowana do Prezesa Rady Ministrów wykonującego wówczas obowiązki Ministra Finansów.

Rozwiązanie przedstawione w przysłanym dokumencie, jak należy rozumieć, ma w konsekwencji zniwelować lub choćby ograniczyć „niedofinansowanie” wszystkich gmin miejskich, które znajdują się w podobnej lokalizacji względem miasta metropolitalnego, jak miasto Kobyłka względem Warszawy i doświadczają niedoborów w zakresie infrastruktury społecznej (np. oświata i wychowanie) czy technicznej (np. drogi i komunikacja).

Postulat składany w imieniu wspólnoty mieszkańców jest, jak Pani wskazuje w uzasadnieniu petycji, podyktowany niesatysfakcjonującym poziomem uzyskiwanych dochodów własnych i zewnętrznych źródeł finansowania na wskazane wyżej zadania.

Rozumiejąc istotę przyczyn, które spowodowały Pani wystąpienie, pragnę poinformować, że w Ministerstwie Finansów we współpracy z KWRiST na początku roku 2020 zostały zainicjowane prace legislacyjne nad istotną przebudową regulacji prawnych w obszarze dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Pierwszym efektem tych działań była ustawa z dnia 14 października 2021 r. **o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw** (Dz.U. 2021 poz. 1927).

W efekcie tych regulacji, o których istocie pozwolę sobie poinformować nieco szerzej poniżej,

została utworzona **subwencja rozwojowa**, której celem jest wzmocnienie potencjału finansowego JST oraz uzupełnienie ich dochodów. Otóż, nastąpi to poprzez wprowadzoną od 2023 r. nową część subwencji ogólnej dla gmin, powiatów i województw – **część rozwojową subwencji ogólnej**. Zasady ustalania globalnej kwoty tej części subwencji, jak również sposób jej podziału pomiędzy poszczególne jednostki, będzie następował na podstawie zobiektywizowanego, ustawowego algorytmu. Szczegółowy algorytm podziału¹ uwzględnia kluczowe parametry, jakimi są: **liczba mieszkańców oraz poziom wydatków majątkowych JST**. Subwencja rozwojowa zostanie rozdzielona między wszystkie JST tak, aby każdy samorząd miał możliwość skorzystania w większym zakresie z dodatkowych środków. O przeznaczeniu środków subwencji rozwojowej będzie decydowała sama JST. Subwencja rozwojowa, tak jak inne części subwencji ogólnej, będzie mogła być przeznaczona również na wydatki bieżące. W 2023 r. wysokość subwencji wyniesie 3 mld zł, a w kolejnych latach będzie rosła w tempie średniookresowej dynamiki nominalnego PKB, a więc będzie uwzględniała zarówno wzrost gospodarczy jak i inflację.

Ponadto uchwalone przepisy wprowadzają od 2023 r. **regułę** zapewniającą **długookresową stabilizację dochodów samorządowych**, co spowoduje, że dochody samorządowe będą mniej podatne na wahania cyklu koniunkturalnego oraz bardziej odporne na skutki zmian prawnych. W świetle tej reguły, jeżeli dochody z PIT i CIT w danym roku spadną poniżej ustalonego w ustawie, referencyjnego poziomu to samorządy otrzymają dodatkowe pieniądze (zwiększoną, ponad obligatoryjne 3 mld zł, subwencję rozwojową), która im to „wynagrodzi”. Za bazową kwotę referencyjną przyjmuje się kwotę dochodów z tytułu udziału w PIT i CIT, planowaną przez JST w wieloletnich prognozach finansowych na rok 2022 (według stanu na dzień 5 maja 2021 r., czyli dochody na poziomie sprzed Polskiego Ładu), która to kwota będzie w kolejnych latach waloryzowana wskaźnikiem średniookresowej dynamiki nominalnego PKB. W systemie dochodów JST będzie zatem uwzględniany zarówno wzrost gospodarczy jak i inflacja.

Dzięki regule stabilizującej dochody samorządowe będą mniej podatne na wahania cyklu koniunkturalnego oraz bardziej odporne na skutki zmian prawnych. Tym samym pozwoli ona na ochronę mniej zamożnych jednostek przed spadkiem subwencji wyrównawczej spowodowanej wprowadzaniem zmian prawnych pomniejszających dochody JST z PIT lub CIT tzw. kwota stabilizująca

Kwota subwencji wyrównawczej jest zależna od poziomu dochodów podatkowych. W przypadku, gdy dochody podatkowe spadają w wyniku zmian systemowych to „wyrównanie zamożności” również spada. Ustawa wprowadza przepis podwyższający subwencję wyrównawczą do poziomu z roku ubiegłego w przypadku, gdy jednocześnie wystąpi spadek dochodów z PIT i CIT poniżej kwoty referencyjnej.

Kolejnym rozwiązaniem w nowych regulacjach jest przyjęcie, jako zasady, oparcia **systemu wyrównawczego na bieżących wpływach z PIT i CIT**

Dotychczas kwotę subwencji wyrównawczej dla mniej zamożnych JST, ale także wpłaty tzw. „Janosikowego” zamożnych JST, obliczano z uwzględnieniem danych o dochodach JST sprzed 2 lat. Od 2022 r. jest to liczenie wskaźnika zamożności na podstawie danych o dochodach PIT i CIT, które samorządy otrzymają w roku budżetowym. Efektem jest lepsze dopasowanie systemu do aktualnej, bieżącej sytuacji finansowej jednostki.

¹ Podział środków subwencji następuje w 60% wg. liczby ludności (tj. kwota podstawowa subwencji) a w 40% w zależności od wysiłku inwestycyjnego danej JST. Im więcej dana JST inwestuje lub im szybciej zwiększa poziom inwestycji tym większą część subwencji może otrzymać (tj. premia inwestycyjna i premia aktywizująca).

Zmienionymi przepisami dokonano **uelastycznienia zarządzania budżetami JST** poprzez modyfikację reguł fiskalnych obowiązujących JST, tj. wprowadzenie czasowych preferencji w zakresie zasady zrównoważenia części bieżącej budżetu JST oraz indywidualnego limitu spłaty zobowiązań.

Otóż, ustawa wprowadziła czasową zmianę podejścia do rozliczenia reguły zrównoważenia budżetu w części bieżącej – z rozliczenia jednorocznego na średniookresowe. Teraz samorządy mogą równoważyć wydatki bieżące - dochodami bieżącymi **w okresie 3 letnim**. Innymi słowy w jednym roku może wystąpić deficyt bieżący, jeśli będzie pokryty nadwyżkami z innych lat.

Samorządy otrzymały też możliwość wyboru okresu, z którego liczony jest limit spłaty zobowiązań JST, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych. JST mają wybór między obecną, ale przejściową 3-letnią średnią arytmetyczną, a docelową 7-letnią średnią arytmetyczną;

Ponadto, wyłączone z limitu zadłużenia zobowiązania zaciągane na sfinansowanie wkładu własnego (krajowego) przy realizacji projektów dofinansowywanych ze środków UE, gdy dofinansowanie unijne wynosi co najmniej 50% ogólnych kosztów realizacji zadania objętego umową o dofinansowanie.

Rozwiązania te mają istotny wpływ na zwiększenie możliwości i zdolności JST do podejmowania decyzji o realizacji zadań inwestycyjnych, gdyż inwestycje w istotnym stopniu są finansowane środkami zwrotnymi (długiem).

Przedstawiając powyższe, Ministerstwo Finansów informuje jednocześnie, że prowadzi dalsze prace koncepcyjne w zakresie zmiany dochodów JST. Propozycje konkretnych rozwiązań w tym zakresie będą wypracowywane wspólnie ze stroną samorządową.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Marek Wiewióra

Dyrektor Departamentu
Finansów Samorządu Terytorialnego

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Biuro Prezesa Rady Ministrów
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów